

Γράφει

ο π. Βασίλειος Ι. Καλλιακμάνης

α) Στο συναξάρι της Κυριακής της Ορθοδοξίας αναφέρονται τα εξής: “Τη πρώτη Κυριακή των Νηστειών, ανάμνησιν ποιούμεθα της αναστηλώσεως των αγίων και σεπτών εικόνων, γενομένης παρά των αειμνήστων Αυτοκρατόρων Κωνσταντινουπόλεως, Μιχαήλ και της μητρός αυτού Θεοδώρας επί της πατριαρχίας του Αγίου και ομολογητού Μεθοδίου”.

Ακολουθούν οι στίχοι: “Τας ου πρεπόντως εξορίστους εικόνας, χαίρω πρεπόντως προσκυνουμένας βλέπων”.

β) Η ορθόδοξη εκκλησία είναι η μία, αγία, καθολική και αποστολική εκκλησία, ενώ ταυτόχρονα είναι η εκκλησία των Πατέρων. Διότι οι άγιοι Πατέρες συνερχόμενοι σε ιερές συνόδους, σηκώνοντας το μεγαλύτερο μέρος της ευθύνης, διέσωσαν την ορθή πίστη για το πρόσωπο του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού. Και δίδαξαν απλανώς ότι στην υπόστασή Του συνυπάρχουν το κτιστό και το άκτιστο, το ορατό και το αόρατο, το παθητό και το απαθές, το περιγραφτό και το απεριγράπτο.

γ) Ο εικονισμός του προσώπου του Χριστού στηρίζεται στα ιδιώματα της ανθρώπινης φύσης Του και στο γεγονός της θείας ενανθρώπησης. Γι’ αυτό προφανώς και στην Παλαιά Διαθήκη δεν ήταν συνηθισμένη η χρήση εικόνων. Όμως ο Θεός Λόγος έγινε άνθρωπος και προσέλαβε την ανθρώπινη φύση, “εθαυματούργησε, έπαθε, εσταυρώθη, ανέστη, ανελήφθη και πάντα ταύτα κατά

αλήθειαν γέγονε, και ωράθη υπό των ανθρώπων” κατά τον Άγιο Ιωάννη Δαμασκηνό. Οπότε, όλα αυτά τα γεγονότα ιστορούνται και απεικονίζονται.

δ) Οι ιερές εικόνες του Κυρίου, της Παναγίας και των αγίων έχουν παιδαγωγικό και αναγωγικό χαρακτήρα. Ταυτόχρονα λειτουργούν ως διαρκής υπόμνηση και διδασχή. Συμβάλλουν στη γνωριμία και την κοινωνία με τα εικονιζόμενα πρόσωπα. Γι’ αυτό και ο ορθόδοξος λαός τιμά ιδιαίτερα τις εικόνες. Η τιμή που αποδίδεται σε αυτές μεταβιβάζεται στο πρωτότυπο, δηλαδή στα πρόσωπα που εικονίζουν. Ακόμη, οι μορφές των αγίων υπενθυμίζουν τα ανδραγαθήματά τους και ενισχύουν τους πιστούς στην ανδρεία, τον ζήλο και τη μίμηση των αρετών τους.

ε) “Σε κάθε εικόνα του Χριστού, της Παναγίας ή κάποιου αγίου βλέπουμε τον Χριστό, την Παναγία ή τον άγιο που εικονίζεται. Γι’ αυτό και οι εικόνες δεν αναγράφουν ‘εικόνα του Χριστού’ ή ‘εικόνα της Θεοτόκου’ κτλ., αλλά Χριστός, Θεοτόκος, Άγιος Γεώργιος, Άγιος Δημήτριος κ.ά.”, γράφει ο ομότιμος καθηγητής Γεώργιος Μαντζαρίδης σε ένα καλαίσθητο και θαυμάσιο βιβλίο που εκδόθηκε από την ιερά κοινότητα του Αγίου Όρους με τίτλο: “Οι θαυματουργές εικόνες στο Περιβόλι της Παναγίας”, (εκδ. Σύγχρονοι Ορίζοντες 2013, σ. 22).

στ) Σε άλλο σημείο του βιβλίου αναφέρεται ότι: “Η αλήθεια της Εκκλησίας έχει υποστατικό χαρακτήρα. Βρίσκεται στο πρόσωπο, φανερώνεται με το πρόσωπο και μετέχεται με προσωπική κοινωνία. Η μορφή του αγίου που αποτυπώνεται στην εικόνα αισθητοποιεί την παρουσία του... Η ταύτιση της Ορθοδοξίας με την αλήθεια των εικόνων φανερώνει την ταύτισή της με την αλήθεια του προσώπου ή της υποστάσεως. Απόλυτη αλήθεια για την Ορθόδοξη Εκκλησία είναι ο Τρισυπόστατος Θεός: Ο αόρατος Θεός Πατέρας, ο Υιός του Θεού, που είναι ‘εικών του Θεού του αοράτου’, και το Άγιο Πνεύμα που ενοικίζει στον άνθρωπο τον Χριστό και παρέχει σ’ αυτόν την κατ’ εικόνα Θεού υπόστασή του” (ό.π., σ. 23).

ζ) Οι παραπάνω δογματικές προϋποθέσεις έχουν προεκτάσεις στην κοινωνική ζωή. “Στο πρόσωπο κάθε ανθρώπου εικονίζεται ο Θεός: “Είδες τον αδελφόν σου, είδες κύριον τον Θεόν σου”. Γι’ αυτό και η συμπεριφορά του ανθρώπου απέναντι στον πλησίον του εκλαμβάνεται ως συμπεριφορά απέναντι στον ίδιο τον Χριστό” (ό.π. σ. 23). Οπότε, ο αγώνας της εκκλησίας για την προσκύνηση των ιερών εικόνων και η σύνδεση της ορθοδοξίας με την πανηγυρική αναστήλωσή τους δεν είναι τυχαία. Έχει βαθύτερο σωτηριολογικό και κοινωνικό νόημα. Εκείνος που τιμά τις εικόνες του Χριστού, της Παναγίας και των αγίων καλείται να τιμά και τους “κατ’ εικόνα Θεού” συνανθρώπους του.

Πηγή: makthes.gr